บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.2509 เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับมาเป็นเวลานานนับถึงปัจจุบันกว่า 40 ปีแล้ว รูปแบบการจัดเก็บภาษีตามกฎหมายดังกล่าวถูกออกแบบมาเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของรัฐบาลในอดีต ซึ่งมิได้คำนึงถึงวัตถุประสงค์ด้านสาธารณะสุขและสังคมมากนัก อีกทั้งปัจจุบันสภาพการณ์เกี่ยวกับยาสูบได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ทำให้การจัดเก็บภาษีตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.2509 ก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ ไม่สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บภาษีทั้งในด้านการอำนวยรายได้แก่รัฐและในด้านการควบคุมการบริโภคยาสูบ จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติยาสูบที่สำคัญมี 3 ประการ คือ ประการแรกเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้างอัตราภาษียาสูบ ประการที่สอง คือ การใช้ระบบใบอนุญาตในการบริหารจัดเก็บภาษียาสูบ และประการสุดท้าย คือ การลักลอบค้ายาสูบผิดกฎหมาย

สำหรับปัญหาประการแรกของการบังคับใช้พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 คือ ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้างอัตราภาษียาสูบ ซึ่งโครงสร้างอัตราภาษีสรรพสามิตยาสูบของประเทศไทยในปัจจุบัน ใช้โครงสร้างฐานภาษีตามมูลค่า (ราคา) สำหรับบุหรี่ซิกาแรต และอัตราแบบผสมทั้งอัตราตามมูลค่าและอัตราตามสภาพ (ปริมาณ) สำหรับผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่น จากการศึกษาพบว่า การกำหนดรูปแบบโครงสร้างฐานภาษีของไทยประสพปัญหาในทางปฏิบัติหลายประการ เนื่องกรณีการใช้ฐานภาษีตามมูลค่าโดยถือเอาราคาเป็นฐานภาษีทำให้เกิดความไม่แน่นอนของฐานภาษี อีกทั้งในการกำหนดมูลค่าฐานภาษีมีความยุ่งยากซับซ้อน ทำให้เกิดข้อโต้แย้งในการจัดเก็บภาษีมาก นอกจากนี้ในส่วนของยาสูบนำเข้าซึ่งใช้ราคา ซี.ไอ.เอฟ เป็นฐานในการคำนวณภาษียังมีปัญหาในทางปฏิบัติค่อนข้างมาก เนื่องจากผู้นำเข้าจะใช้มาตรการต่างๆ เพื่อให้ราคา ซี.ไอ.เอฟ ที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษีต่ำลง ไม่ว่าจะเป็นการแจ้งราคา ซี.ไอ.เอฟ ต่ำกว่าความเป็นจริง หรือใช้การถ่ายโอนราคาระหว่างผู้ผลิตและผู้นำเข้าที่มีความสัมพันธ์กัน เป็นผลให้การจัดเก็บภาษีโดยใช้ฐานภาษีตามมูลค่าไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สามารถอำนวยรายได้แก่รัฐอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.2509 ได้บัญญัติให้อำนาจฝ่ายบริหารในการกำหนดราคายาสูบ ณ โรงอุตสาหกรรมยาสูบเพื่อใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษียาสูบสำหรับสินค้ายาสูบที่ผลิตภายในประเทศ บทบัญญัติดังกล่าวจึงขัดต่อทฤษฎีความยินยอมทางภาษีอากร เนื่องการกำหนดฐานภาษีเป็นอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารจะมีอำนาจเกี่ยวกับภาษีก็

เพียงการบังคับใช้กฎหมายในการบริหารจัดเก็บภาษีเท่านั้น เมื่อพระราชบัญญัติยาสูบฯให้อำนาจอธิบดีกรมสรรพสามิตเป็นผู้ประกาศกำหนดราคายาสูบเพื่อใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษี บทบัญญัติดังกล่าวจึงขัดต่อหลักความยินยอมทางภาษี

แนวทางในการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.2509 อันเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้างอัตราภาษีดังกล่าว ผู้เขียนเสนอให้ใช้ระบบโครงสร้างอัตราภาษีแบบเดียวกับของประเทศออสเตรเลีย คือ การใช้โครงสร้างอัตราภาษีตามสภาพทั้งบุหรี่ซิกาแรตและผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่น โดยในส่วนของบุหรี่ซิกาแรตให้ใช้ฐานภาษีตามสภาพต่อมวน และให้กำหนดมาตรฐานของมวนบุหรี่ โดยให้มีน้ำหนักไม่เกินจำนวนที่กำหนด ส่วนผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่นให้ใช้ฐานภาษีตามสภาพต่อน้ำหนัก แนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าว จะช่วยให้ปัญหาความไม่แน่นอนของฐานภาษีหมดไป เนื่องจากการใช้ฐานภาษีตามสภาพต่อน้ำหนักบุหรี่ ทำให้การจัดเก็บภาษีมีประสิทธิภาพ และง่ายต่อการบริหารการจัดเก็บภาษี อีกทั้งยังสอดคล้องกับความยินยอมทางภาษีอากรอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม แม้จะให้โครงสร้างอัตราภาษีตามสภาพซึ่งสามารถช่วยแก้ไขปัญหาความไม่แน่นอนของฐานภาษีได้ แต่เพื่อให้การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากผลิตภัณฑ์ยาสูบสอดคล้องกับแนวทางการใช้มาตรการทางภาษีในการควบคุมการบริโภคยาสูบ ผู้เขียนจึงเสนอให้มีการใช้มาตรการด้านราคาควบคู่ไปกับมาตรการด้านภาษีดังกล่าว และเนื่องจากมาตรการในการกำหนดราคาขายปลีกยาสูบภายในประเทศตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.2509 อันถือได้ว่าเป็นมาตรการด้านราคาที่กำหนดไว้ในกฎหมายยังมีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่ ทั้งนี้เป็นผลมาจากมาตรการในการกำหนดราคาขายปลีกยาสูบเป็นการกำหนดเพดานราคาขั้นสูง ผู้จำหน่ายยังสามารถจำหน่ายยาสูบในราคาต่ำได้ มาตรการกำหนดราคาขายปลีกยาสูบดังกล่าวจึงไม่สามารถแก้ไขการใช้มาตรการด้านราคาโดยการลดราคาขายปลีกยาสูบของผู้ผลิตได้ ผู้เขียนจึงเสนอให้มีการปรับปรุงมาตรการในการกำหนดราคาขายปลีกยาสูบตามพระราชบัญญัติยาสูบเสียใหม่ โดยเปลี่ยนจากการกำหนดเพดานราคาขายปลีกขั้นสูงเป็นการกำหนดราคาขายปลีกขั้นต่ำ การแก้ปัญหาในแนวทางดังกล่าวทำให้ปัญหาการจำหน่ายยาสูบในราคาต่ำหมดไป ซึ่งจะส่งผลให้การใช้นโยบายการใช้ภาษีสรรพสามิตในการควบคุมการบริโภคยาสูบมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เกี่ยวกับโครงสร้างอัตราภาษียาสูบ ผู้เขียนได้ยังได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับระดับอัตราภาษียาสูบ โดยทำการการศึกษาจากพฤติกรรมการบริโภคยาสูบของประชากรไทย ผลจากการศึกษาพบว่า การบริโภคยาสูบของประชากรมีแนวโน้มลดลงจากในอดีตอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่าการใช้มาตรการด้านภาษีโดยการปรับเพิ่มอัตราภาษีในอดีตได้ผลเป็นอย่างดี โดยเฉพาะกับกลุ่มเยาวชนและกลุ่มผู้มีรายได้ต่ำ ดังนั้น เพื่อให้การควบคุมการบริโภคยาสูบได้ผล ผู้เขียนจึง

เสนอว่า รัฐบาลควรปรับเพิ่มอัตราภาษียาสูบอย่างต่อเนื่อง สำหรับแนวทางในการปรับเพิ่มอัตราภาษียาสูบ ผู้เขียนมีความเห็นว่า ควรจะให้สอดคล้องกับภาวะเงินเฟ้อ เพื่อให้อัตราภาษียาสูบอยู่ในระดับที่จะลดความสามารถในการเข้าถึงยาสูบของผู้บริโภคยาสูบได้ นอกจากนี้เพื่อป้องกันการเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคจากการบริโภคบุหรี่ซิกาแรตเป็นการบริโภคบุหรี่มวนเอง ในการปรับเพิ่มอัตราภาษียาสูบ ผู้เขียนจึงเสนอให้มีการปรับเพิ่มทั้งอัตราภาษีของบุหรี่ซิกาแรตและผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่นควบคู่กันไป

ปัญหาประการต่อมาของพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.2509 คือ การใช้ระบบใบอนุญาตในการบริหารจัดเก็บภาษียาสูบ โดยสภาพปัญหาเกิดจากกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตกรณีต่างๆไม่เข้มงวด และไม่ค่อยมีการควบคุมผู้ได้รับอนุญาตมากนัก อันเป็นผลมาจากนโยบายของรัฐในอดีตที่ต้องการสนับสนุนให้มีการประกอบอุตสาหกรรมยาสูบภายในประเทศเป็นจำนวนมากเพื่อวัตถุประสงค์ด้านรายได้ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวไม่สอดคล้องกับนโยบายการควบคุมการบริโภคยาสูบในปัจจุบัน

แนวทางในการแก้ไขปัญหาการใช้ระบบใบอนุญาตในการบริหารจัดเก็บภาษียาสูบให้สอดคล้องกับนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ ผู้เขียนเสนอให้ปรับปรุงกฎหมายโดยกำหนดมาตรการควบคุมเพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุมทุกการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับยาสูบ เนื่องจากมาตรการควบคุมที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่สามารถควบคุมกิจกรรรมต่างๆเกี่ยวกับยาสูบได้ทั้งระบบ ไม่สามารถตรวจสอบปริมาณและการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ยาสูบได้ โดยเฉพาะสินค้ายาสูบนำเข้าจึงควรกำหนดให้ผู้ครอบครองผลิตภัณฑ์ยาสูบจะต้องขออนุญาตก่อนมีการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ยาสูบทุกครั้ง และจะต้องให้อำนาจหน่วยงานจัดเก็บภาษีมีอำนาจเข้าตรวจสอบปริมาณของผลิตภัณฑ์ยาสูบที่จะทำการเคลื่อนย้ายในแต่ละครั้งได้ และเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมในการขออนุญาตต่างๆ จากการศึกษา พบว่า อัตราค่าธรรมเนียมการอนุญาตของประเทศไทยยังอยู่ในระดับต่ำ ผู้เขียนจึงเสนอให้มีการปรับค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตต่างๆเพิ่มขึ้นให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ เพื่อให้การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการจำกัดปริมาณการผลิตหรือการจำหน่ายยาสูบให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และจะต้องมีการทบทวนอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตอย่างสม่ำเสมอ

นอกจากนี้ เกี่ยวกับบทลงโทษกรณีปฏิบัติผิดเงื่อนไขในใบอนุญาต ซึ่งปัจจุบันพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.2509 กำหนดบทลงโทษสำหรับการปฏิบัติผิดเงื่อนไขการอนุญาตแต่ละประเภทไว้ โดยกำหนดเป็นโทษทางปกครองให้ผู้มีอำนาจ สามารถสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาต จากการศึกษาเปรียบเทียบกับบทลงโทษในต่างประเทศ พบว่า การกำหนดโทษ

ของประเทศไทยยังอยู่ในระดับต่ำและไม่เหมาะสม ไม่อาจป้องปรามไม่ให้มีการปฏิบัติตามเงื่อนไขในใบอนุญาตได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงสมควรให้มีการปรับปรุงกฎหมายในประเด็นดังกล่าว โดยใช้การกำหนดโทษทั้งทางอาญาและโทษทางปกครอง โดยกำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตที่ปฏิบัติผิดเงื่อนไขจะต้องระวางโทษจำคุกหรือปรับ และต้องถูกพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตด้วย เหมือนอย่างของประเทศแคนาดาและออสเตรเลีย

และปัญหาประการสุดท้ายที่ผู้เขียนทำการศึกษา คือ ปัญหาการลักลอบค้ายาสูบผิดกฎหมาย จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มีบทบัญญัติหลายมาตราที่ยังไม่อาจทำให้การควบคุมการค้ายาสูบผิดกฎหมายมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เกี่ยวกับการควบคุมการนำเข้ายาสูบซึ่งพระราชบัญญัติยาสูบมิได้กำหนดให้ผู้นำเข้าต้องจัดทำเอกสารหลักฐานทางบัญชีเช่นเดียวกับผู้ประกอบอุตสาหกรรมยาสูบภายในประเทศ และมิได้ให้อำนาจหน่วยงานจัดเก็บภาษีตรวจสอบได้เช่นเดียวกับผู้ประกอบอุตสาหกรรมยาสูบภายในประเทศ ทำให้การจัดเก็บภาษีจากสินค้ายาสูบนำเข้าไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถป้องกันการลักลอบนำเข้ายาสูบผิดกฎหมายอย่างได้ผล ผู้เขียนจึงเสนอให้ปรับปรุงกฎหมายโดยกำหนดให้ผู้นำเข้ายาสูบต้องจัดทำเอกสารหลักฐานทางบัญชีไว้ให้เจ้าหน้าตรวจสอบได้เช่นเดียวกับผู้ประกอบอุตสาหกรรมยาสูบภายในประเทศ

สำหรับการส่งผลิตภัณฑ์ยาสูบออกไปจำหน่ายนอกราชอาณาจักร ซึ่งกฎหมายได้ควบคุมการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาสูบในขั้นตอนสุดท้ายเพียงถึงด่านศุลกากรเท่านั้น ส่วนหลังจากผลิตภัณฑ์ยาสูบได้พ้นจากด่านศุลกากรไปแล้ว กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานควบคุมตรวจสอบได้ว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบได้ส่งไปถึงปลายตามที่ได้ขออนุญาตส่งออกหรือไม่ กรณีดังกล่าวทำให้เกิดปัญหายาสูบส่งออกจำนวนมากถูกส่งไปไม่ถึงประเทศปลายทาง เนื่องจากยาสูบถูกซื้อขายระหว่างทางและถูกส่งกลับเข้ามาในประเทศไทยในราคาที่ต่ำกว่าเดิมมากโดยไม่เสียภาษี แนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้เขียนเสนอให้ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดให้การขออนุญาตส่งออกจะต้องระบุประเทศปลายทางของสินค้า และหลังจากส่งออกพ้นจากศุลกากรแล้วจะต้องกำหนดให้ผู้ส่งออกแสดงหลักฐานจากประเทศปลายทางของผลิตภัณฑ์ยาสูบ เพื่อยืนยันว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบได้ส่งถึงประเทศปลายทางตามจำนวนที่ได้ขออนุญาตส่งออกภายในกำหนดเวลาตามสมควร

นอกจากนี้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.2509 เกี่ยวกับการนำผลิตภัณฑ์ยาสูบปลอดภาษีข้ามพรมแดน ซึ่งยกเว้นให้ผู้เดินทางสามารถนำผลิตภัณฑ์ยาสูบติดตัวเข้าในราชอาณาจักรโดยไม่ต้องเสียภาษีและไม่ต้องขออนุญาต ทำให้เกิดปัญหาการใช้ประโยชน์จาก

ข้อยกเว้นของกฎหมายดังกล่าว โดยใช้คนจำนวนมากขนยาสูบจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาจำหน่ายในประเทศโดยไม่ต้องเสียภาษี แนวทางแก้ไขซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเหมาะสมและสามารถจัดการปัญหาการนำเข้าบุหรี่ปลอดภาษีลักษณะนี้ คือ การกำหนดจำนวนที่อนุญาตให้ผู้เดินทางระหว่างประเทศสามารถนำผลิตภัณฑ์ยาสูบติดตัวเข้ามาในประเทศโดยไม่ต้องเสียภาษีในจำนวนที่น้อยลง การแก้ปัญหาในแนวทางดังกล่าวสามารถลดแรงจูงใจให้ผู้ที่จะนำยาสูบปลอดภาษีเข้ามาในประเทศเพื่อจำหน่ายได้ เนื่องจากหากกำหนดในจำนวนที่น้อยลงกว่าเดิม จะทำให้ผู้ที่จะทำต้องเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้นและไม่คุ้มค่าที่จะทำ

ปัญหาอีกประการเกี่ยวกับการนำยาสูบข้ามพรมแดนโดยปลอดภาษี คือ กรณีของร้านค้าปลอดอากร ซึ่งจากการศึกษาพบว่า มีการซื้อยาสูบปลอดอากรปลอดอากรและภาษีสรรพสามิตจากคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากรตามกฎหมายศุลกากร ซึ่งตั้งอยู่ในราชอาณาจักรไทยเข้ามาในประเทศไทยเพื่อบริโภคโดยไม่เสียอากรเป็นจำนวนมาก และพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.2509 กำหนดให้ยกเว้นอากรให้ทั้งแก่ผู้อยู่ในประเทศไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งผิดวัตถุประสงค์ของร้านค้าปลอดอากรที่ต้องการให้ชาวต่างชาติซื้อสินค้าจากร้านปลอดอากรเท่านั้น แนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าวผู้เขียนมีความเห็นว่า ควรแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยให้สิทธิยกเว้นอากรและภาษีสรรพสามิตแก่ผู้เดินทางชาวต่างชาติซึ่งมิใช่ผู้อยู่ในประเทศไทยเท่านั้น สำหรับแนวทางการพิจารณาการเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย ผู้เขียนเห็นสมควรให้ใช้แนวทางเดียวกับหลักการเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยตามประมวลรัษฎากร มาตรา 41 กล่าวคือ หากบุคคลใดอยู่ในประเทศไทยชั่วระยะเวลาหนึ่งหรือหลายระยะเวลาในปีภาษีใดถึง 180 วัน ต้องถือว่าบุคคลนั้นเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย และไม่ได้สิทธิยกเว้นอากรและภาษีสรรพสามิตจากการซื้อสินค้าจากร้านปลอดอากร

เกี่ยวกับปัญหาการลักลอบค้ายาสูบโดยผิดกฎหมาย บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.2509 ที่ยังไม่เหมาะสมและไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ คือ บทบัญญัติเกี่ยวกับบทกำหนดโทษของผู้กระทำความผิด โดยเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศแล้ว จะเห็นว่า บทลงโทษอันเกี่ยวข้องกับการลักลอบค้ายาสูบโดยผิดกฎหมายของประเทศไทยยังต่ำอยู่ในหลายกรณี โดยความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้ายาสูบผิดกฎหมาย เฉพาะความผิดฐานลักลอบนำเข้าหรือส่งออกผลิตภัณฑ์ยาสูบเท่านั้นที่ต้องระวางโทษถึงจำคุก ส่วนความผิดฐานอื่นที่อันได้แก่การครอบครองยาสูบไม่เสียภาษีและการจำหน่ายยาสูบไม่เสียภาษีกฎหมายกำหนดโทษปรับไว้เพียงสถานเดียว การที่กฎหมายกำหนดโทษปรับเพียงสถานเดียวสำหรับการกระทำความผิดฐานมีไว้ในครอบครองซึ่งผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ไม่เสียภาษี และการจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ไม่เสียภาษี ทำให้การบังคับใช้

กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากยาสูบผิดกฎหมายนั้นในบางครั้งยากต่อการพิสูจน์ว่าผู้ครอบครองได้นำเข้ามาโดยถูกต้องหรือไม่ แต่ทั้งการลักลอบนำเข้าและการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาสูบผิดกฎหมายเห็นได้ชัดว่าผู้กระทำมีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอย่างชัดเจน และนอกจากนี้เมื่อพิจารณาอัตราโทษขั้นต่ำสำหรับความผิดฐานลักลอบค้ายาสูบโดยผิดกฎหมายซึ่งกำหนดโทษจำคุกไว้เพียง 6 เดือน และอัตราโทษขั้นต่ำสำหรับการจำหน่ายหรือการครอบครองยาสูบผิดกฎหมาย ซึ่งกำหนดอัตราโทษปรับขั้นต่ำไว้เพียงไม่น้อยกว่า 100 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราโทษของต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าอัตราโทษตามพระราชบัญญัติยาสูบฯยังต่ำอยู่ และไม่อาจป้องปรามการลักลอบค้ายาสูบโดยผิดกฎหมายได้

แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้เขียนเสนอให้ปรับปรุงพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ในส่วนที่เกี่ยวกับบทกำหนดโทษ โดยกำหนดทั้งกรณีความผิดฐานมียาสูบไม่เสียภาษีไว้ในครอบครอง ความผิดฐานจำหน่ายยาสูบซึ่งไม่เสียภาษี และความผิดฐานนำเข้ายาสูบโดยผิดกฎหมายต้องระวางทั้งปรับและจำคุกเช่นเดียวกัน และสมควรต้องปรับปรุงอัตราโทษสำหรับความผิดฐานครอบครองยาสูบที่ไม่เสียภาษีและความผิดฐานนำเข้ายาสูบโดยผิดกฎหมายให้สูงขึ้น

และเกี่ยวกับบทกำหนดโทษแก่ผู้ลักลอบค้ายาสูบโดยผิดกฎหมาย จากการศึกษาพบว่าพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ใช้เพียงโทษทางอาญาและโทษทางปกครองในการลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับภาษียาสูบ แต่ทั้งนี้กฎหมายมิได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานภาษีทำการประเมินภาษีที่ผู้เสียภาษีชำระภาษีไม่ถูกต้องครบถ้วนไว้ด้วย จึงทำให้เจ้าพนักงานภาษีไม่มีอำนาจทำการประเมินให้ผู้เสียภาษีชำระภาษีได้ การกำหนดบทลงโทษในลักษณะดังกล่าวทำให้เกิดปัญหา เนื่องจากการดำเนินคดีอาญานั้นจะใช้ได้เพียงกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงชัดเจนว่า ผู้เสียภาษีมีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษี แต่หากเป็นกรณีที่ผู้เสียภาษีมิได้มีเจตนาจะหลีกเลี่ยงภาษีก็ไม่อาจนำบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดทางอาญาตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มาลงโทษผู้เสียภาษีได้ จึงเป็นผลให้ผู้เสียภาษีที่ชำระภาษีไม่ถูกต้องกรณีนี้ไม่ต้องรับผิดทางอาญาตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 และเจ้าพนักงานภาษีก็ไม่อาจประเมินภาษีแก่ผู้เสียภาษีได้ เนื่องจากพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มิได้ให้อำนาจไว้

แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรปรับปรุงพระราชบัญญัติยาสูบโดยให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานภาษีทำการประเมินภาษียาสูบได้เช่นเดียวกับของประเทศแคนาดาและประเทศออสเตรเลีย ซึ่งการแก้ไขในแนวทางดังกล่าวนอกจากจะทำให้การจัดเก็บภาษียาสูบมีประสิทธิภาพมากขึ้นแล้ว ยังทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษี มีการแบ่งแยกชัดเจนระหว่างผู้เสียภาษีที่มีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีกับผู้เสียภาษีที่ไม่มีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษี ทำให้ผู้มีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีต้องรับโทษหนักกว่าผู้เสียภาษีที่ไม่มีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษี อันจะเป็นผลให้ปัญหาการลักลอบค้ายาสูบผิดกฎหมายลดลงได้อีกทางหนึ่ง